

**Ústav jižní a centrální Asie FF UK v Praze
Oponentský posudek bakalářské práce**

**Nami Halingten
Ikonografie a kult Šivy**

2015

Bakalářská práce studentky indologie Nami Haligten si podle slov samotné autorky klade za cíl být přehledovou studií zabývající se postavou, kultem i ikonografií Šivy, a to napříč jeho dějinným vývojem. Ke splnění takto ambiciózního plánu však autorka odvážně vykročila pouze na prvních stranách svého textu, které se zabývají hypotetickým původem Šivy v období předárijském a raně védském.

Již první kapitola prozrazuje obsahovou nevyváženost a příliš zjevnou disproporci při hledání původu Šivy v různých vrstvách textové tradice. Poměrně slušná pozornost je zde věnována nejstaršímu období védskému, zatímco např. epos Mahábhárata je odbyt jediným odstavcem – Šiva však, jak autorka jistě dobře ví, právě v tomto období, mezi nejstarší vrstvou a epickou, prošel zásadní revolucí, která z něj učinila výlučnou postavu hinduistického pantheonu. Jako by se však autorce na dokončení přehledového popisu již nedostávalo sil. Stejná, nebo snad ještě větší absence dalšího vývoje Šivy je zjevná u tradice puránové, kterou autorka v první kapitole opomíjí zcela.

Druhá kapitola předkládá přehled nejdůležitějších ikonografických aspektů šivaistického kultu. Mnohé pasáže (zejména celá podkapitola 2.1) jsou však spíše komentovaným encyklopedickým heslem než souvislým textem. Třebaže je mně osobně velmi sympatický způsob samostatného vyjadřování, spočívající v originálním pojmenování a v pokusech o autorské (re)definování podstaty zkoumané problematiky, takové soudy je vždy třeba podepřít odkazem na zavedené autority-díla, aby se ve výsledku BP neproměnila v esej.

Třetí kapitola stručně a poměrně srozumitelně prezentuje hlavní šivaistické školy či náboženské proudy, u nichž však výrazně postrádám strukturovanější popis, jakož i ucelenější podání – že je celý kašmírský šivaismus odbyt v jediném odstavci, se zdá být neomluvitelné. Podobně stručné pasáže týkající se hlavních šivaistických svátků a svatyní v Indii, tvořící druhou část této kapitoly, pak do nehotové práce přidávají jen další a další nedotažená témata.

Závěr práce zcela nespĺňuje formální požadavky – není shrnutím ani zhodnocením řečeného, působí spíše, jako by ho již autorka chtěla mít co nejrychleji za sebou, jakož i celou svou práci.

V textu je bohužel rovněž přítomno větší množství chyb či nedůsledností v prepisech, a to i základních termínů (např. amrita místo správného amṛta, rudrakša místo rudrākša, velmi časté prepisování sanskrtského „j“ anglickým „y“). Rovněž by stálo za to sjednotit rozdílné terminologické označování – na jednom místě se hovoří (správně) o puránském hinduismu, jinde pak o puránickém, někde (správně) o šivaismu, ale o stránku dál o šaivismu, vyznavač Šivy je pak na jednom místě označen za šivaistu, jinde se o něm hovoří jako o šaivovi.

Hlavním nedostatkem práce se zdá být její rozsah, který jen sotva splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Patrné rozdíly, třebaže drobné a většinou formální, v tištěné a elektronicky odevzdané verzi celkovému dojmu rovněž nepřispívají. Zásadní výhrady je pak zajisté možno mít k literatuře, s níž autorka pracuje – není vhodné, že v předloženém seznamu převažují práce popularizační či obecně přehledové. Na tato díla také autorka ve svém textu odkazuje nejvíce, zatímco

odborné monografie, skutečně tematicky relevantní, trestuhodně opomíjí nebo využívá jako informační zdroj jen zcela minimálně (nevyužita se tak zdá být především klasická práce W. Doniger – je sice uvedena v seznamu literatury, v textu samotném je však na ni jen jediný odkaz).

Práci v této podobě považuji za nehotovou a ani při nejlepší vůli ji bohužel nemohu doporučit k obhajobě. Protože však autorka zjevně dokáže napsat samostatný, smysluplný text, upřímně bych jí doporučoval, aby se pokusila práci upravit a dokončit, a znovu ji předložila k obhajobě v nejbližším možném termínu.

V Praze 8.2.2015

Zdeněk Štípl